بین الملل

انتقاد کم‌سابقه رؤسای جمهور پیشین آمریکا از ترامپ

سه رئیس‌جمهور پیشین ایالات متحده، در اقدامی نادر، با هشدار نسبت به رویکردهای دونالد ترامپ اعلام کردند که هنجارهای دموکراتیک در آمریکا در خطر قرار گرفته و شهروندان باید برای دفاع از ارزش‌های بنیادین وارد عمل شوند.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، رسانه آمریکایی در مطلبی با اشاره به انتقادهای علنی سه رئیس‌جمهور پیشین آمریکا علیه «دونالد ترامپ»، این اقدام را بی‌سابقه و نشان‌دهنده عمق خطری دانست که این رهبران پیشین احساس می‌کنند. به گزارش «واشنگتن پست»، در یک دوره کم‌سابقه در کمتر از سه هفته، سه رئیس‌جمهور پیشین ایالات متحده به صحنه عمومی آمدند تا درباره اقدامات ترامپ هشدار دهند؛ اقدامی که خلاف سنت دیرینه روسای جمهور ایالات متحده است. در آمریکا، روسای جمهور پیشین معمولا از انتقاد علنی از جانشینان خود خودداری می‌کنند. «باراک اوباما» مردم آمریکا را به ایستادگی در برابر زورگویی ترامپ فراخواند. «جو بایدن» هشدار داد که ترامپ در حال نابودی «وعده مقدس» تأمین اجتماعی است و «بیل کلینتون» نیز بر خطر تمرکز بر کینه‌توزی و سلطه‌جویی‌های ترامپ تأکید کرد. اگرچه این سه دموکرات نام ترامپ را مستقیماً نبردند، اما پیامشان آشکار بود: این دوران برای دموکراسی آمریکا غیرعادی است. هنجارها نادیده گرفته شده‌اند و اقدامات فوق‌العاده‌ای لازم است. تنها رئیس‌جمهور زنده‌ای که از زمان آغاز دوره ترامپ سکوت کرده، «جرج بوش» پسر است که جمهوری‌خواه است، اما خصومت او با ترامپ نیز بر کسی پوشیده نیست. «بیموتی نقتالی»، مورخ دانشگاه کلمبیا در این باره می‌گوید: «رؤسای‌جمهور پیشین موقعیت منحصربه‌فردی دارند تا در صورت احساس خطر برای کشور، هشدار دهند. آن‌ها نوعی شورای مشورتی ملت آمریکا هستند. وقتی این شورا زنگ خطر را به صدا درمی‌آورد، مردم باید گوش دهند.» مورخان می‌گویند حتی یک رئیس‌جمهور پیشین هم به ندرت به صورت علنی جانشین خود را به باد انتقاد می‌گیرد؛ چه رسد به این که سه نفر در چنین مدت کوتاهی این کار را انجام دهند. آن‌ها می‌گویند چنین چیزی بی‌سابقه است. نقتالی در این باره می‌گوید: «آنچه این وضعیت را واقعا برجسته می‌کند، این است که این اتفاق‌ها پیش از پایان ۱۰۰ روز نخست ریاست‌جمهوری ترامپ رخ داده است. معمولا روسای پیشین به رئیس‌جمهور جدید فرصت می‌دهند تا جایگاه خود را تثبیت کند و با قواعد کار آشنا شود. اما این روسای پیشین، پیشاپیش متوجه شده‌اند که ترامپ چه تغییراتی در سر دارد.»

اتحادیه اروپا به دنبال احیای نازیسم است

وزیر خارجه روسیه دیروز (یکشنبه) گفت، تلاش‌های اتحادیه اروپا برای ممانعت از ورود مقام‌ها از جمله سران کشورهای اروپایی به روسیه در ۹ مه، با هدف احیای ایدئولوژی «نازیسم» است.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، «سرگئی لاورف» وزیر خارجه روسیه گفت: «هیچ شکی نیست که اینها تلاشی برای احیای رویه نازیسم از سوی اتحادیه اروپاست. غیرقابل درک است که اتحادیه اروپا اینطور آشکارا می‌خواهد ایدئولوژی اروپایی نازیسم را احیا کند.» وزیر خارجه روسیه در مصاحبه‌ای با «پاول زاروبین» روزنامه‌نگار روس تاکید کرد که این کشور دیگر با این رویه کنار نمی‌آید و تمامی تلاش خود را برای تضمین این مساله انجام می‌دهد که «این ایدئولوژی مخرب است و نباید بار دیگر احیا شود، و اروپا باید به ارزش‌های خود برگردد.» لاورف با اشاره به گروهی از حامیان اوکراین در جنگ خاطرنشان کرد: «ائتلاف به اصطلاح "داوطلبان" اروپایی به نظر گروهی است که می‌خواهد برتری خود را تضمین و تصمیمات خود را بدون توجه به نظرات سایر بازیگران اتخاذ کند.» مقام ارشد وزارت خارجه روسیه همچنین افزود: «آنها مشخص نکردند که مایل به دریافت چه چیزی هستند. به نظر می‌رسد آنها مایلند برتری و توانایی خود را برای تصمیم‌گیری آنگونه که می‌خواهند، را تضمین کنند. آنها به حرف دیگران گوش نمی‌دهند و نظرات دیگران را نادیده می‌گیرند. این به تمایل به احیای افکار نازی‌ها مربوط می‌شود.» وی در ادامه گفت، سیاستمداران اروپایی که شعارهای جنگی علیه روسیه سر می‌دهند، درک می‌کنند که اگر به وعده‌های انتخاباتی خود عمل کنند، نمی‌توانند کاری از پیش ببرند، به همین دلیل است که از طریق خصومت به قدرت می‌چسبند.

توییت ولیعهد عربستان در حمایت از فلسطین و ایران

یک حساب غیر رسمی متعلق به ولیعهد عربستان در خبری از رژیم صهیونیستی خواست به حاکمیت جمهوری اسلامی ایران احترام بگذارد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، یک حساب کاربری در شبکه ایکس (توئیتر سابق) به نام محمد بن سلمان ولیعهد عربستان که در کنار آن واژه غیر رسمی (informal) نوشته شده، در حساب کاربری خود به زبان فارسی و عربی نوشت: از جامعه بین‌المللی می‌خواهیم که فورا حملات اسرائیل به برادران ما در فلسطین و لبنان را متوقف کند و اسرائیل را وادار کند که به حاکمیت جمهوری اسلامی ایران احترام بگذارد و به خاک آن حمله نکند

دربادار تنگسیری: توانایی مقابله با نیروهای فرامنطقه‌ای را داریم

آمریکا توان تعرض به نفتکش‌های ایران را ندارد

دربادار تنگسیری با اشاره به توانایی بالای نیروی دریایی سپاه گفت: امروز ایالات متحده آمریکا توان تعرض به نفتکش‌های ما را ندارد و اگر چنین شود، با او مقابله می‌کنیم

به گزارش سرویس سیاسی زمان، سردار دربادار پاسدار «علیرضا تنگسیری» فرمانده نیروی دریایی سپاه در یک برنامه تلویزیونی اظهار کرد: در دوران قبل از انقلاب، مقابل رژیم ستمشاهی که با اقداماتی به دنبال ترساندن مردم بود، ایستادیم؛ جوانان انقلابی، گروه ضربت درست کردند و با سلاح سرد برای دفاع از مردم، اقدام کردند. دربادار تنگسیری با اشاره به رابطه قلبی مردم با امام خمینی (ره) بیان کرد: مردم حقیقتاً امام را دوست داشتند و برای امام دعا می‌کردند. سردار تنگسیری اظهار کرد: ما در جنوب کشور هزاران کیلومتر مرز دریایی داریم و به همین دلیل به فکر راه‌اندازی یگان دریایی افتادیم و در این زمینه از همان ابتدا اقداماتی انجام شد. وی ادامه داد: ما چند گام را پشت سرگذاشتیم که نیروی دریایی را تشکیل بدهیم؛ گام اول ما تشکیل یگان دریایی در استان‌هایی مثل هرمزگان، بوشهر و خوزستان بود. در عملیات‌های «خیبر» و «بدر» قایق‌های اولیه‌ای داشتیم که قایق‌های «لاور» از جمله آن‌ها بود؛ در عملیات «خیبر» قایق «رجندر» را ساختیم که ارتفاعش ۵۰ سانتی‌متر از سطح آب است و پس از آن‌ها سیر ساخت قایق‌های تندرو آغاز شد. وی اضافه کرد: کشور برای دفاع در عرصه دریا، نیازمند موشک و شناور است و باید قوی بشویم. رهبری، عزت ما را در قوی‌شدن می‌دانند و اگر قوی نشویم، خرد می‌شویم. برای اقدامات نظامی، ستاد کل نیروهای مسلح برنامه‌ریزی می‌کند و قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء (ص) فرماندهی عملیاتی و فرمانده سپاه و ارتش هم اقدامات مورد نظر را انجام می‌دهند.

وی اظهار داشت: ما انواعی از موشک، پهپاد و زیرسطحی ساختیم و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح هم زیرسطحی‌های خوبی تولید کرده است. ملت باور کنند که خدا با ماست و فکر عزتمند ایرانی حقیقتاً کار را پیش خواهد برد. فرمانده نیروی دریایی سپاه درباره شناورهای جدید این نیرو گفت: شناوری ساختیم که بهتر از نمونه‌های مشابه آمریکایی است و زمانی که لازم باشد، شاید از آن رونمایی کنیم. سردار تنگسیری تصریح کرد: آمریکایی‌ها می‌گویند ما روزی ناو هواپیمابرشان یک حکومت را عوض می‌کرد، امروز شناور ما به او دستور می‌دهد که در داخل آب‌های ما حق تردد ندارید و این قدرت خداست؛ همان موشکی که شناور «سنگری» را زد، نشانه جدی قدرت خدا بود و باید شکرگزار خداوند باشیم. وی سپس به خباثت‌ها و دشمنی‌های انگلیس علیه ملت ایران در طول سالیان گذشته اشاره و خاطرنشان کرد: انگلیسی‌ها جنایت‌های زیادی در ایران مرتکب شدند و یکی از این جنایت‌ها غرق کردن شناور ببر و پلنگ ایران بود؛ اما با وجود اینکه انگلیسی‌ها جنایات زیادی در ایران مرتکب شدند، شاه با آن‌ها مصالحه می‌کرد. فرمانده ندسا گفت: امروز ایالات متحده آمریکا توان تعرض به نفتکش‌های ما را ندارد و اگر چنین شود، با او مقابله می‌کنیم. آمریکایی‌ها در خلیج فارس نمی‌توانند با ما درگیر شوند؛ چرا که توانایی مقابله با آن‌ها را داریم؛ همچنین پدافند هوایی ما بسیار قوی است و موشک‌های خوبی هم موشک‌های خوبی داشتیم و در مقابل آفند دشمن ایستادیم و به توفیقاتی رسیدیم. دربادار تنگسیری بیان کرد: شهدای بزرگ ما نشان دادند که «ما می‌توانیم»؛ امام خامنه‌ای هم این «ما می‌توانیم» را با رهبری حکیمانه خود به «ما نتوانستیم» تبدیل کردند. امروز اگر می‌خواهیم عزت خود را حفظ کنیم، باید نیروهای مسلح قوی داشته باشیم. وی افزود: در نیروی دریایی سپاه، معیشت یعنی قوی‌شدن نیروی دریایی و اگر قوی نشویم، نمی‌توانید اسکورت کنید و اگر قوی نباشیم امنیت لازم را نخواهیم داشت. ما باید با شناورهای خود از پارس جنوبی حفاظت کنیم و در مقابل راهزنان بایستیم. اگر نیروی مسلح و نیروی دریایی قوی داشته باشیم، می‌توانیم عزت ملت را در دریا نشان دهیم. فرمانده نیروی دریایی سپاه اضافه کرد: ما برای اولین بار ناو پهپادبر با بانه ۱۸۰ متر ساختیم. هیچ‌کس این را باور نمی‌کرد که بتوانیم چنین شناوری بسازیم. سردار تنگسیری در پایان با بیان اینکه مردم غیرتمند و ارزشمندی داریم، خاطرنشان کرد: امید است که دولتمردان در بحث اقتصادی تلاش کنند تا مشکلات حل شود و دل مردم را شاد کنند.

مدیرکل غرب آسیا و شمال آفریقای وزارت امور خارجه:

اسراییل به دنبال تجزیه سوریه است

مدیرکل غرب آسیا و شمال آفریقای وزارت امور خارجه با بیان این که «تحولات چند ماه اخیر سوریه را از نزدیک و با حساسیت فراوان دنبال می‌کنیم»، گفت: با کشورهای منطقه درباره اینکه تشکیل دولت فراگیر در سوریه باید مبتنی بر احترام به حقوق اقلیت‌های دینی، قومی، مذهبی و حفظ تمامیت ارضی سوریه باشد، اتفاق نظر داریم، زیرا برخی دشمنان به خصوص رژیم صهیونیستی به دنبال تجزیه سوریه هستند.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، «مهدی شوشتری» خاطرنشان کرد که سیاست منطقه ای جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر حمایت از مسأله فلسطین و حمایت از ملت‌های منطقه و مقابله با سیاست‌های توسعه‌طلبانه رژیم صهیونیستی است و همین امر باعث شده است که سوریه جایگاه ویژه ای در استراتژی ایران داشته باشد. این دیپلمات ارشد جمهوری اسلامی ایران تأکید کرد که روابط بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه مبتنی بر احترام متقابل و نگاه مشترک به برخی مسائل منطقه‌ای است. وی در ادامه گفت: ما اهمیت ویژه‌ای برای ملت سوریه در منطقه قائل هستیم. لذا حوادث و تحولات چند ماه اخیر این کشور را از نزدیک و با حساسیت فراوان دنبال می کنیم. وی در گفت‌وگو با العالم تصریح کرد که این وزارتخانه مواضع جمهوری اسلامی ایران را به طور واضح و نخستین بیانیه خود با تأکید بر حفظ استقلال و تمامیت ارضی سوریه و امنیت و ثبات آن درباره اینکه تشکیل دولت فراگیر در سوریه همه تنوع قومی و دینی و مذهبی بر اساس قطعنامه ۲۲۵۴ شورای امنیت، در این کشور شد. شوشتری تأکید کرد که دولت سوریه باید به دور از مداخله بیگانگان و اشغالگران، برآمده از همه اقشار این کشور و نماینده جامعه متنوع سوریه باشد. وی گفت: یکی از چالش های اصلی سوریه، اشغال بخشی از خاک این کشور به خصوص از سوی رژیم صهیونیستی است؛ این رژیم با سوء استفاده از تحولات اخیر سوریه، در ادامه سیاست‌های توسعه‌طلبانه خود، در کمتر از یک ماه، بخش وسیعی از خاک این کشور را اشغال کرد و صدها کیلومتر دیگر از خاک سوریه را هم مثل جولان به اشغال خود درآورد. وی گفت: این رژیم همچنین زیرساخت های دفاعی سوریه و حتی نهادهای علمی این کشور را به طور مداوم بمباران و هدف حمله قرار می دهد لذا ما تجاوزات این رژیم را محکوم می کنیم و از جامعه بین الملل و کشورهای منطقه می خواهیم با اتخاذ تدابیر عملی و فعال مانع ادامه تجاوزات رژیم صهیونیستی شوند. این مقام مسئول در وزارت خارجه ایران در ادامه بر مواضع روشن و شفاف تهران در قبال دولت سوریه و چالش‌های پیش روی آن تأکید و تصریح کرد که ایران همواره با طرف‌های منطقه ای و بین المللی درباره تحولات سوریه در حال رایزنی است. وی گفت: ما با کشورهای منطقه درباره اینکه تشکیل دولت فراگیر در سوریه باید مبتنی بر احترام به حقوق اقلیت های دینی، قومی، مذهبی و حفظ تمامیت ارضی سوریه باشد، اتفاق نظر داریم. زیرا برخی دشمنان به دنبال تجزیه سوریه هستند. وی همچنین تأکید کرد که باید که باید مانع بازگشت تروریسم به سوریه شد. وی در ادامه در پاسخ به سوالی مبنی بر احیای روابط با «دولت جدید سوریه» و اینکه آیا دولت کنونی الگویی برای حفظ استقلال و حاکمیت سوریه بوده است، تاکید کرد که دولت باید توسط مردم سوریه انتخاب شود که این امر مستلزم ایجاد بستری برای انتخاب نمایندگان جهت اداره سوریه از طریق انتخابات آزاد است. وی خاطرنشان کرد: سوریه با چالش های جدی از جمله چالش های امنیتی، مسائل تروریسم، فعالیت مجدد گروه های تروریستی افراطی مانند داعش در داخل این کشور و اشغالگری و حملات خارجی ها مواجه است. وی افزود: با وجود این مشکلات، سوریه طبیعتا نیازمند بستری برای برگزاری انتخابات آزاد با مشارکت همه سوری ها چه در داخل و چه در خارج از کشور برای انتخاب نمایندگانی از همه اقوام و اقشار مردم است، جامعه بین المللی نیز باید در این زمینه و در شکل گیری این بستر به سوریه کمک کند. شوشتری در پاسخ به سوالی درباره خطر بازگشت تروریسم و گروه‌های افراطی به سوریه و چالش‌های بزرگ پیش روی این کشور به‌ویژه حملات اسرائیل، گفت: داعش سال‌هاست در سوریه فعال است. کشورهای حامی از جمله ایران در سوریه و عراق چندین سال پیش، داعش را از بین بردند. با این حال، هسته های خفته داعش در مناطق مختلف سوریه فعال هستند. وی خاطرنشان کرد: گروه های داعشی در ماه‌های اخیر، تحرک بیشتری داشته و فعالیت‌های چشمگیری در برخی مناطق سوریه انجام داده‌اند. بنابراین، خطر فعال شدن دوباره تروریسم در سوریه وجود دارد که نگرانی مشترک بیشتر کشورها، حتی کشورهای اروپایی و غربی است. مدیرکل غرب آسیا و شمال آفریقای وزارت امور خارجه تاکید کرد: جمهوری اسلامی ایران بر ضرورت مبارزه با این پدیده تاکید دارد زیرا خطری برای امنیت و ثبات سوریه است و می تواند تروریسم را به کشورهای همسایه و کل منطقه گسترش دهد

دوقطبی سازی مذاکرات کشور را وارد گسل اجتماعی می کند

نماینده شهرکرد در مجلس با اشاره به دوقطبی‌سازی برخی‌ها از مذاکرات، آن را یک کلاهبرداری سیاسی اجتماعی خواند و گفت: دوقطبی‌سازی از مذاکرات نه تنها به نفع کشور نیست بلکه می‌تواند کشور را وارد گسل‌های سیاسی اجتماعی کند.

به گزارش زمان به نقل از تسنیم، احمد راستینه، نماینده مردم شهرکرد در مجلس شورای اسلامی با اشاره به مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا گفت: مقام معظم رهبری، چند محور کلیدی را در این خصوص برجسته مورد اشاره قرار داده و بر لزوم توجه به این نکات توسط مسئولان و کارگزاران نظام تأکید کردند. وی افزود: به هر حال حل مسائل اقتصادی مردم نیازمند کار، پیگیری و افزایش مشارکت مردم در رونق تولید و سرمایه‌گذاری است. در همین راستا باید موانع سرمایه‌گذاری را رفع کرده و به بخش فناوری و شرکت‌های دانش‌بنیان توجه ویژه‌ای داشته باشیم. بر همین اساس به هیچ عنوان نباید مسائل کشور را به مذاکرات گره زد، چرا که این امر خطای نابخشودنی است که متأسفانه در یک دهه گذشته تجربه کرده‌ایم و باعث معطلی بخش‌های مختلف اقتصادی کشور شده است. سخنگوی کمیسیون فرهنگی مجلس در ادامه به نقد برجام و برخی خطاهای موجود در مذاکرات گذشته اشاره و خاطرنشان کرد: یکی از خطاهای بزرگ برجام اعتماد به طرف مقابل بود. در مذاکرات، نگاه به بازی‌های سیاسی طرف مقابل و اعتماد بی‌جا می‌تواند باعث فراموشی بدذاتی آن‌ها شود و آسیب‌هایی چون آنچه در برجام اتفاق افتاد، پیش آید. بنابراین نباید دوباره دچار چنین خطاهایی شویم. راستینه همچنین تأکید کرد: در شرایط کنونی، ساختارهای بین‌المللی در حال تغییر است و جایگاه قدرت‌ها دستخوش تحولات زیادی است؛ به طوری که امروز حتی ضمانت‌های سازمان ملل هم دیگر قابل توجه نیست و آنچه که اهمیت دارد، این است که ما نباید به مذاکرات به عنوان هدف نگاه کنیم، بلکه هدف اصلی مذاکرات باید برداشتن تحریم‌ها باشد. نماینده شهرکرد در مجلس با اشاره به برخی تفکرات افراطی و تفریطی در خصوص مذاکرات گفت: مذاکرات باید روشی برای دفاع از منافع ملت باشد و نباید با خوشبینی یا بدبینی مفرط به آن نگاه کرد. البته باید توجه داشته باشیم که طرف مقابل ما یک دشمن است که دستش در جنایت‌های بزرگ آغشته است. راستینه با اشاره به دوقطبی‌سازی‌های سیاسی و اجتماعی در خصوص مذاکرات، آن را یک کلاهبرداری سیاسی اجتماعی خواند و خاطرنشان کرد: کسانی که به سمت دوقطبی‌سازی از مذاکرات حرکت می‌کنند، بدانند که این کار نه تنها به نفع کشور نیست بلکه می‌تواند کشور را وارد گسل‌های اجتماعی و سیاسی کند.

سرمقاله

اقتصاد مردمی؛ راه نجات از بحران

میلاد حسن زاده

در جهانی که اقتصادهای عظیم و پیچیده با شاخص‌های مالی بزرگ اما با بنیان‌های متزلزل خود را قدرتمند می‌نمایانند، بحران‌ها پرده از واقعیتی عمیق‌تر برمی‌دارند: پایداری اقتصادی، نه در عظمت سازوکارهای مالی، بلکه در مردمی‌بودن آن نهفته است. تجربه کرونا، شاید بیش از هر زمان دیگری، این حقیقت را به‌صورت عینی و ملموس در برابر دیدگان جهانیان نهاد.

در آن روزهای تلخ و پراسترس، وقتی زنجیره‌های تأمین جهانی در هم شکستند و قفسه‌های فروشگاه‌های زنجیره‌ای در اروپا و آمریکا خالی ماند، ایران با یک واقعیت شگفت‌انگیز مواجه شد: سوپرمارکت‌های محلی، مغازه‌های خواربارفروشی خانوادگی، میوه‌فروشی‌های سر کوچه و حتی واحدهای کوچک تولیدی، بار سنگین تأمین کالاهای اساسی را به دوش کشیدند. در حالی که تصور می‌شد فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای که با الگوریتم‌های دقیق و انبارهای عظیم و لجستیک پیچیده کار می‌کنند باید در این مواقع بدرخشند، اتفاقاً همین تمرکز بیش از حد پاشنه‌آشیل‌شان شد. زنجیره‌ها، وقتی می‌شکنند، همه‌چیز فرو می‌ریزد. این تجربه، نه‌تنها یک «درس بحران» است، بلکه بازگشت به یک اصل اقتصادی فراموش‌شده یا نادیده گرفته‌شده را یادآور می‌شود: اقتصاد مردمی، نه فقط یک انتخاب ایدئولوژیک، بلکه یک الزام عقلانی و ساختاری برای بقا و شکوفایی اقتصادی است. رهبر انقلاب اسلامی نیز در بیانات نوروزی خود در آغاز سال ۱۴۰۴، صریح و دقیق بر همین اصل انگشت نهادند. ایشان فرمودند: «وظیفه مردم همین است که هر کس می‌تواند، پولی دارد، امکانی دارد برای اینکه یک تولیدی، ولو کوچک، به‌وجود بیاورد، این کار را بکند... آن کسانی که همّتی کردند و اقدام کردند، سودش را هم خودشان بردند، هم کشور و مردم سود بردند.» در این سخن، پیام روشنی نهفته است: نجات اقتصادی نه در بلندپروازی‌های کلان‌مقیاس، که در همت‌های کوچک اما پراکنده و گسترده نهفته است. این همان اقتصاد پویای غیرمتمرکز است؛ اقتصادی که نه بر انحصار که بر ابتکار بنا شده، نه بر تمرکز که بر توزیع قدرت اقتصادی در میان عامه مردم. تجربه تاریخی بشر نیز بر این مدعا صحه می‌گذارد. هرجا تمرکز بیش از حد قدرت اقتصادی رخ داده، فساد ساختاری، رانت، ناکارآمدی و نارضایتی اجتماعی از پی آن آمده است. شرکت‌های انحصاری، حتی در اقتصادهای آزاد غربی، به تهدیدی برای خود دموکراسی بدل شده‌اند. غول‌های فناوری، نظام مالیاتی را دور می‌زنند، سیاست‌گذاری را جهت می‌دهند و بازار را از رقابت سالم تهی می‌کنند. در ایران نیز هرجا تجمیع رانت و تمرکز منابع شکل گرفته، ساختار فسادزا تولید شده است؛ از بانک‌های شبه‌خصوصی گرفته تا انحصارهای وارداتی و پیمانکاری‌های میلیاردی. در این زمینه، توجه به حکمت‌های شریعت نیز روشنگر است. یکی از دلایل عقلی حرمت قمار، آن است که یکباره ثروتی عظیم بدون فرایند تولید، بدون زحمت و بدون مشارکت جمعی، در دست فرد یا گروهی متمرکز می‌شود. این انباشت ناگهانی و بی‌پشتوانه، زمینه‌ساز فساد، نابرابری و تخریب بنیان‌های اخلاقی و اقتصادی جامعه است. حال اگر دقیق‌تر بنگریم، برخی از سازوکارهای مالی مدرن مانند معاملات سفته‌بازی یا احتکار اطلاعات در بورس‌ها چیزی جز تکرار همین الگوی قمار نیستند، تنها با لباسی رسمی‌تر. در مقابل، تولید مردمی و اقتصاد مبتنی بر کارگاه‌های خرد، کسب‌وکارهای خانوادگی و کارآفرینی محلی، همزمان سه هدف بزرگ را محقق می‌سازد: توزیع عادلانه فرصت، کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد در برابر شوک‌ها و ایجاد حس مالکیت و مسئولیت‌پذیری در بدنه جامعه. در این الگو، مردم تنها «مصرف‌کننده» نیستند، بلکه نقش‌آفرین و بازیگر اصلی صحنه اقتصادند. چنین نگاهی البته نیازمند زیرساخت فرهنگی و نهادی خاص خود است. باید سواد اقتصادی عمومی ارتقا یابد، نظام بانکی به‌جای تمرکز بر تسهیلات کلان، از کسب‌وکارهای کوچک حمایت کند و دولت نیز به جای تصدی‌گری، تسهیل‌گر باشد. مهم‌تر از همه، اعتماد به مردم ـ نه در شعار، بلکه در عمل ـ باید محور برنامه‌ریزی اقتصادی شود. در مفهوم «مردمی‌شدن اقتصاد» به‌معنای خرده‌کاری و بی‌برنامگی نیست. اتفاقاً مستلزم دقیق‌ترین و هوشمندترین طراحی‌های نهادی است؛ طراحی‌هایی که می‌دانند چگونه منابع کوچک را در مسیرهای بزرگ هدایت کنند، چگونه سرمایه اجتماعی را به سرمایه اقتصادی بدل کنند و چگونه از دل بافت اجتماعی محله‌ها و خانواده‌ها موتور رشد اقتصادی بسازند. در نگاه رهبری، مردمی‌شدن اقتصاد همچنین گامی در جهت تحقق عدالت اجتماعی نیز هست. در اقتصادی که فقط پروژه‌های کلان دیده می‌شوند، فرصت‌های برابر از میان می‌روند و تنها کسانی که دسترسی به قدرت یا سرمایه اولیه دارند می‌توانند بهره‌مند شوند؛ اما در اقتصاد مردمی هر فردی با سرمایه‌ای اندک ولی ایده و پشتکار، می‌تواند وارد میدان شود. اینجاست که اقتصاد بستر همزمان عدالت و رشد می‌شود؛ چیزی که الگوی اسلامی‌ـایرانی پیشرفت به‌درستی بر آن تأکید دارد. در سطح جهانی نیز، بازگشت به اقتصادهای محلی و تاب‌آور، به یک روند جدی تبدیل‌شده است. بحران‌های زنجیره تأمین، افزایش فاصله طبقاتی و فرسایش منابع زیست‌محیطی، کشورها را ناگزیر از بازنگری در مدل‌های توسعه کرده است. مفهوم «اقتصاد اجتماعی» و «توسعه محلی» بار دیگر به مباحث بازمی‌شود. ایران، با توجه به ساختار اجتماعی ویژه‌اش ـ که هنوز شبکه‌های خانوادگی، محله‌ای و دینی در آن زنده است ـ می‌تواند پیشتاز این بازتعریف جهانی باشد. در نهایت، نجات اقتصاد ایران در گرو تغییر ریل‌گذاری از تمرکز به توزیع، از دولت‌محوری به مردم‌محوری و از سودآگری به تولید است. این نه صرفاً یک راهکار فنی، که یک انتخاب تمدنی است. باید بپذیریم که آینده اقتصاد ایران نه در برج‌های شیشه‌ای مرکز که در کارگاه‌های کوچک حاشیه، در مغازه‌های محلی، در هنر دست مردم و در اندیشه‌های نوآورانه نسل جوان رقم خواهد خورد. به شرط آنکه باور کنیم؛ مردم، نه مشکل اقتصاد که راه‌حل آن هستند.

Alborz.payam@gmail.com

خبر

گزارش بانک مرکزی از تسهیلات اعطایی به بخش‌های مختلف

رئیس کل بانک مرکزی در جلسه ستاد اقتصادی دولت، گزارشی از آخرین وضعیت تسهیلات ارائه شده به بخش‌های تولید، صنعت، ازدواج و فرزندآوری ارائه کرد.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، نشست ستاد اقتصادی دولت به ریاست مسعود پزشکیان و با حضور مسئولان وزارتخانه‌ها و سازمان‌های اقتصادی دولت برگزار شد. در این جلسه رئیس کل بانک مرکزی گزارش مفصلی از اقدامات انجام شده برای «حفظ ارزش پول ملی و الزامات آن» ارائه کرد. همچنین آخرین وضعیت تورم و چگونگی کنترل و تاثیر آن بر ارزش پول ملی مورد بررسی قرار گرفت. آخرین وضعیت و حجم تسهیلات ارائه شده، اعم از تسهیلات اعطایی به بخش تولید و صنعت و نیز رشد ۱۵۹ درصدی اعطای تسهیلات بخش ازدواج و رشد ۱۰۶ درصدی تسهیلات فرزندآوری نیز بخش دیگری از این گزارش بودند. در این جلسه همچنین برنامه‌های بانک مرکزی در هدایت اعتبارات به سمت سرمایه‌گذاری در خدمت تولید و نیز تامین سرمایه در گردش صنعت مورد بحث قرار گرفت و ادامه این بحث به جلسه آتی موکول شد.